

Jan en Bob Dijkgraaf

De bal is rond

**De ergste voetbalclichés
vertaald in normaal Nederlands**

**BBNC uitgevers
Rotterdam, 2010**

Inleiding

Voetballers, voetbaltrainers en voetbalkenners zijn de Koningen van het Cliché. Hoor Dirk Kuyt spreken en de wereld is een hemel. Luister naar Frank de Boer, tel de 'eh's' en val in slaap. Jaap Stam als deskundige op televisie? Om te janken. 'Maar goed...'

Als voetballers of oud-voetballers aan het woord zijn, wil je ze maar één ding toeschreeuwen: laat uitsluitend je voeten spreken.

Met voetbaltrainers is het al niet anders. Omdat ze een boete of berisping krijgen als ze ook maar iets kritisch zeggen over tegenstander of scheidsrechter, praten ze met meel in hun mond. Een Louis van Gaal ('Ben ik nou zo slim of ben jij nou zo dom?') of een Willem van Hanegem ('Ook met je houten been moet je die bal er in schieten.') – het mag niet meer in Nederland.

Het is, sinds de mediatraining in de jaren negentig gemeengoed werd, voor de liefhebber van klare taal geen pretje meer om voetballers en trainers te volgen. Gelukkig hebben we 'de gewone man' nog. De amateurvoetballers. De jongens van Bal op Dak 14. De supporters. De mannen uit de vakken achter het doel. En de televisiekijker, die – afhankelijk van het resultaat – even makkelijk staat te juichen voor als te vloeken

tegen zijn favoriete team. Ook zij hebben hun jargon; waarvan de scherpe kantjes nog niet afgesleten zijn.

Al die voetbalterminologie is er altijd en overal. Maar om het andere jaar krijgt iederéén er mee te maken, mannen en vrouwen, jong en oud, liefhebber en hater. Dat zijn de jaren waarin het nationale elftal deelneemt aan een groot toernooi. Of dat nu dicht bij huis is (het EK van 2008 in Oostenrijk en Zwitserland en van 2012 in Polen en de Oekraïne) of heel ver (het WK van 2010 in Zuid-Afrika) – voetbal staat maandenlang in het epicentrum van de aandacht. Het Niet Te Vermijden Groot Cli-ché Orkest trekt over uw beeldbuis en de pagina's van uw kranten en tijdschriften.

Dit boekje beschrijft wat voetballers, trainers, commentatoren, journalisten en al die andere zelfbenoemde deskundigen écht bedoelen als ze dingen zeggen als 'de bal is rond'. Want de bal ís helemaal niet rond...

Jan Dijkgraaf

En omdat die ouwe er ook geen verstand van heeft, heb ik 'm geholpen.

Bob Dijkgraaf

Hij heeft de bal aan een touwtje

Dat ronde ding en die speler houden van elkaar; zijn techniek is zo goed dat hij de bal nooit onvrijwillig verliest.

Ze spelen catenaccio

Die elf menen in dat ene shirt vinden het belangrijker om niet te verliezen dan om te winnen en verdedigen dus vooral; ze proberen maar heel zelden om zelf een doelpunt te maken, maar zijn bij die enkele poging wel effectief.

Niet gaan pielen

Je kunt beter de bal afspelen naar een medespeler die er wel wat zinnigs mee kan dan te laten zien dat je een aardige techniek denkt te hebben.

Hij krijgt een vrije doortocht

De verdedigende partij zegt tegen één van de tegenstanders: ga uw gang, meneer, loopt u gerust met de bal op onze doelman af en tracht te scoren.

Dat heet een Kokmeijertje

Als een crimineel op noppen op een voetbalveld een poging tot moord of doodslag onderneemt, dan noemt de voetbalwereld dat anders, namelijk zo. Genoemd naar Niels Kokmeijer, die nooit meer kon voetballen na een aanslag door Rachid Bouaouzan.

Bloed, zweet en tranen

Liedje van André Hazes, maar tevens de oproep van supporters die aan de duurbetaalde heertjes op de grasmat één minimumeis stellen: dat ze hun best gaan doen voor hun geld.

Breed trekken die handel

Een voetbalveld is bij internationale wedstrijden tussen de 64 en 75 meter breed, maar voetballers benutten daarvan niet automatisch alle ruimte – en dat is dom als je aanvalt. Dus dan zegt zo'n man langs de kant (de trainer) dat in deze vier woorden. Of in één: brééd!

Hij schiet er nog geen pepernoot in

Deze meneer kan geen doelpunten maken (voor hockeypubliek: mijnheer hier drukt geen punt).

Je hamert er constant op en toch gaat het mis

Trainerstaal. Hij zegt steeds keurig voor wat ze moeten doen, keer op keer op keer op keer – en dan bakken ze er weer niks van, die sukkels op het veld.

Hij is een echte pinchhitter

Die jongeman heeft een te slechte conditie om een hele wedstrijd te voetballen, maar als je hem het laatste kwartier laat invallen kan het zomaar gebeuren dat hij per ongeluk een bal het doel van de tegenpartij in loopt.

Bekendste voorbeelden in deze eeuw: Jan Vennegoor of Hesselink in Oranje en Gerald Sibon bij SC Heerenveen (dus 'jongeman' is bij nader inzien eigenlijk 'bijna-bejaarde').

Ze moeten eerder druk zetten

In vrouwentaal: niet slim om pas op de eigen speelhelft te proberen de bal af te pakken van de tegenpartij.

Hij kiest de goede hoek

Bij een keeper: hij duikt naar de kant van zijn doel waar de bal komt en voorkomt een doelpunt.

Bij een speler: hij schiet naar de kant van de keeper waar deze geen doelpunt kan voorkomen (en scoort).

Hij meldt zich voor de vrije trap

Een bepaalde speler is van plan een vrije trap te gaan nemen. Dat is handig, want als dat niet gebeurt, geeft de scheidsrechter de vrije trap wegens spelbederf aan de tegenstander.

Daar wordt knap de voordeelregel toegepast

De scheidsrechter denkt dat de partij waartegen een overtreding wordt gemaakt meer heeft aan doorspelen dan aan een vrije trap of zelfs een strafschop en dus laat hij doorspelen; een goede scheidsrechter geeft dat ook aan door beide armen naar voren te steken, omdat anders de wilden op de tribune niet snappen waarom er niet wordt afgefloten en onaardige dingen gaan roepen tegen de scheidsrechter.

Ze houden tien man achter de bal

Eén van de ploegen speelt heel verdedigend, waarbij maar één speler tussen de bal en de keeper van de tegenpartij staat.

Ze zijn als herboren uit de kleedkamer gekomen

Na een verschrikkelijke eerste helft voetbalt die ploeg in de tweede helft een stuk beter. Om dit echt te begrijpen moet u weten dat de ploegen tussen de eerste en tweede helft van de wedstrijd een kwartiertje pauze hebben. Dat brengen ze door in de kleedruimte. Dus vandaar.

